

4. Die Midde-Ooste

Die Midde-Oosterse streek, is 'n gebied met uiterste geografiese kontraste. Sommige dele is geleë in van die wêreld se mees vrugbare gebiede byvoorbeeld die gebied tussen Morokko en Turkye (en stede in dié gebiede byvoorbeeld Beiroet is geweldig dig bevolk), terwyl ander streke weer uiters droog is. As gevolg van die kontraste in beide die klimaat en bevolkingsdigtheid maak verskeie state in dié streek op migrante arbeid staat om aan hulle arbeidsbehoefte te voorsien. Gevolglik bly sommige van die arbeiders onwettig in state aan, wat een van die grootste probleme rakende die verskynsel van onwettige vreemdelinge in die streek is.

4.1 Historiese oorsig oor wettige en onwettige migrasie en die aard en omvang van die onwettige vreemdelingprobleem in die Midde-Ooste

Na die verhoging van die olieprys in 1973, het grootskaalse migrasie vanaf veral Asië na die Midde-Ooste dramaties toegeneem. 'n Groot aantal van die migrante uit Suid-Asië was onbekwaam en ongeskoold maar immigrante vanaf state soos die Fillipyne en Suid-Korea, was geletterd en bekwaam en kon aansoek doen vir poste soos dokters en ingenieurs. Dit was duidelik dat 'n groot aantal van die migrante wat na state in die Midde-Ooste migreer het, nie deel van die surplusbevolking was wat bestaan het uit werklose, arm en ongeskoolde individue nie en het migrante op daardie tydstip wel bygedra tot die ekonomiese groei van state soos Israel, Egipte en Jordanië (of hulle hul verblyfpermitte hernu het en of hulle onwettig aangebly het).^(132.)

Gedurende die 1980's het die aanvraag na arbeid afgeneem maar die hoë lone wat aan vreemdelingarbeiders betaal is, het verseker dat die individue steeds in die state kon aanbly en het migrante steeds aangespoor om na dié state te migreer. Alhoewel vreemdelingarbeiders 'n belangrike deel van state in die Midde-Ooste (veral olieryke state) se ekonomiese vorm, ondervind dié state 'n groot onwettige vreemdelingprobleem. Al is sulke state dikwels tot 'n groot mate afhanklik van migrante arbeid, en al is werkgeleenthede altyd volop as gevolg van groeiende ekonomiese, kom groot getalle onwettige vreemdelinge wat bereid is om vir laer lone te werk, tog voor. Onwettige vreemdelinge kom meeste van dié state binne met tydelike werkpermitte en identiteitsdokumente (wat ook vervals of op die "swartmark" gekoop kan word), maar

verbreek dan die toegelate verblyfperiode op hulle verblyf- en/of werkpermitte en bly as onwettige vreemdelinge in die bepaalde staat aan.^(133.)

Oor die afgelope paar jaar het regerings soos dié van die Verenigde Arabiese Emirate (VAE) verskeie maatreëls probeer toepas om die onderskeie ekonomieë se afhanklikheid van migrante arbeid te probeer verminder. Ook Israel wat tot en met die laat 1980's 'n grootskaalse invoerder van migrante arbeid was, vind dit moeilik om toenemende getalle onwettige vreemdelinge te verminder en te beheer.^(134.)

Dit is geraam dat die getal onwettige vreemdelinge in Israel teen 'n jaarlikse koers van bykans vier persent oor die afgelope drie jaar (tot en met 1996), toegeneem het. Vreemdelingarbeiders word dikwels deur 'n bepaalde werkgever in hulle eie tuisstate "gewerf" en word dan werk in 'n ander staat aangebied, in hierdie geval Israel. Sodra 'n migrante arbeider egter vir 'n tydperk in 'n bepaalde pos werksaam was en sy/haar werkpermit verstryk, gaan die arbeider na 'n ander werkgever wat hoër lone betaal sonder om weer die werk- of verblyfpermit te hernu. 'n Ander werkgever sal die onwettige vreemdeling sonder enige wettige dokumentasie in diens neem, omdat onwettige vreemdelinge dikwels bereid is om onder swakker omstandighede en teen laer lone as wettige burgers van 'n bepaalde staat te werk. Op hierdie wyse groei die getal onwettige vreemdelinge. Onwettige vreemdelinge gebruik ook ander metodes om state (in hierdie geval Israel) binne te gaan. 'n Groep Nigeriërs het Israel byvoorbeeld probeer binnegaan deur middel van vervalste dokumente wat aangetoon het dat hulle deel van VN Vredesmagte was. Soos in meeste ander state, kan individue enige vervalste dokumente teen die regte prys bekom, óf van die swart mark óf van private ondernemers wat onwettige vreemdelinge op dié manier probeer uitbuit.^(135.)

Gedurende Mei 1996 is 'n verslag deur die Israelse Regering uitgereik waarin dit gestel is dat ongeveer tien persent van Israel se arbeidsmark migrante is en slegs 100 000 van dié individue wettig in diens geneem is - 100 000 van hierdie individue was dus gedurende 1995 onwettig in Israel werksaam.^(136.) Aan die begin van 1998 is dit gestel dat die aantal vreemdelingarbeiders in Israel vanaf 125 000 gedurende 1990 tot 245 000 gedurende 1997 toegeneem het, en is dit geraam dat 120 000 onwettige vreemdelingarbeiders gedurende 1997, in Israel werksaam was.^(137.)

4.2 Implikasies van die onwettige vreemdelingprobleem

Gedurende die afgelope paar jaar, het toenemende getalle onwettige vreemdelinge in verskeie state binne dié streek voorgekom. Gevolglik het die invloed van die onwettige vreemdelinge op verskeie terreine toegeneem.

4.2.1 *Maatskaplike implikasies*

Omdat arbeidsinvoere in meeste van die Midde-Oosterse state voorkom en omdat die bevolkings van die state reeds divers is, beïnvloed groot groepe onwettige vreemdelinge die bestaande taal, kultuur en geloof tot 'n mindere mate. Wrywing tussen wettige burgers en onwettige vreemdelinge kom egter tog voor, hoofsaaklik as gevolg van die feit dat onwettige vreemdelinge wettige burgers beroof van hulle kans op werkgeleenthede.

Soos reeds genoem, werk onwettige vreemdelinge dikwels in haglike omstandighede en teen uiters lae lone en is sulke individue se lewenstandaard dus oor die algemeen laag. In 'n poging om die onwettige vreemdelingprobleem aan te spreek, het die Israelse Regering begin om strengere maatreëls teen onwettige vreemdelinge in te stel. Volgens staatsamptenare, is strengere maatreëls gemotiveer deur "...the desire to avoid social problems caused by the presence of large communities of low-paid foreigners." Dorit Basman, 'n woordvoerder vir die Ministerie van Arbeid en Maatskaplike Aangeleenthede, het dit gestel dat: "Most of these foreign workers live in terrible conditions and this is not good for them or the state."^(138.)

Onwettige vreemdelinge is ook dikwels verantwoordelik vir sekondêre uitgawes wat deur 'n bepaalde regering aangegaan moet word. In Israel is die meeste onwettige vreemdelinge in Tel Aviv gekonsentreer. Gedurende Augustus 1996 is berig dat ongeveer 100 000 onwettige vreemdelinge in en om Tel Aviv werksaam is, waar die totstandkoming van bordele en kroeë geweldig toegeneem het as gevolg van die geweldige toename in 'kliënte'. Ernstige siektes, byvoorbeeld die menslike immunitetsvirus (MIV), word in sulke omstandighede vinnig versprei en as 'n direkte gevolg, is regerings later verplig om meer geld vir gesondheidsdienste te voorsien, nie net aan sy eie burgers nie, maar ook aan onwettige vreemdelinge. Die bykomende mediese uitgawes

wat onder sulke omstandighede deur die regering aangegaan moet word, word vererger deur die verlaging van produktiwiteit as gevolg van werkers wat by die huis moet bly omdat hulle te siek is om te werk. Dieselfde geld vir die onderwys en maatskaplike dienste.^(139.)

Nasionale kultuur en identiteit is nie staties nie maar dinamies en verander wel oor 'n lang periode van tyd. Die teenwoordigheid van groot getalle individue in 'n bepaalde staat met verskillende kulture, gelowe en nasionale identiteite, sal nie die bestaande kulture, gelowe en die nasionale identiteit tot so 'n mate beïnvloed dat dit drasties sal verander nie.

4.2.2 Ekonomiese implikasies

Die grootste probleem wat onwettige vreemdelinge vir Midde-Oosterse ekonomieë inhou, is om teen laer lone en onder moeiliker omstandighede te werk as wat wettige burgers bereid is om te werk, en die gevolg is dikwels die verlaging van loonvlakke in die totale arbeidsektor. Omdat meeste van die state in die Midde-Ooste (veral olieryke state) vreemdelingarbeiders vir 'n geruime tyd al "invoer", beklee vreemdelingarbeiders 'n groot aantal van die posisies in veral die industriële- en produksiesektore. Koeweit het byvoorbeeld 'n totale bevolking van sowat twee miljoen individue, waarvan 1,1 miljoen in die arbeidsmag werkbaar is. Van dié 1,1 miljoen is slegs sowat 176 000 wettige burgers van Koeweit. Die onwettige vreemdelinge wat teen baie lae lone werk benadeel die ekonomie tot 'n groot mate.^(140.)

In Jordanië is sowat 90 persent van die totale vreemdelingarbeidsmag uit Egipte afkomstig, maar slegs 100 000 uit die beraamde 230 000 arbeiders is in die besit van wettige werkpermitte. Met 'n werkloosheidsyfer van 18 persent, is die regering van Jordanië vasberade om suksesvolle oplossings vir die onwettige vreemdelingprobleem te vind, en werkgeleenthede aan hulle eie burgers te voorsien.^(141.)

4.2.3 Politieke implikasies

Die feit dat state drastiese stappe neem om die onwettige vreemdelingprobleem binne hul grense aan te spreek, kan soms tot 'spanning tussen state lei. Palestynse

vreemdelingarbeiders wat in Israel werkzaam is (sommige wettig maar baie onwettig) dra tot 'n groot mate by tot die ekonomiese voortbestaan en ontwikkeling van die Gaza-streek en die Wes-Bank. Die sluiting van die grense na bogenoemde twee streke deur Israel (vroeg in 1996), het tot gevolg gehad dat 60 000 Palestynse werkers nie by hulle werkplekke in Israel kon uitkom nie. Daar is vir 'n baie lang tydperk reeds konflik tussen Israel en die Palestyne en die sluiting van Gaza en die Wes-Bank is veroorsaak deur 'n reeks selfmoord bomaanvalle in Israel deur Palestynse Islamitiese radikale groepe. Dit is geraam dat Israel se verbanning van Palestyne veroorsaak het dat Gaza en die Wes-Bank se ekonomieë tot \$3 miljoen per dag aan inkomste verloor het. Sowat een kwart van die totale Palestynse arbeidsmark was in Israel werkzaam. Die verbanning van Palestynse werkers uit Israel sal beslis die vredesproses wat tussen die twee gebiede bestaan, bemoeilik.^(142.)

Migrante arbeid was nog altyd 'n belangrike faktor in die suksesvolle ekonomiese groei van state in die Midde-Ooste, maar die geweldige toename in getalle onwettige vreemdelinge in vele van die state byvoorbeeld Saoedi-Arabië, het regerings laat besluit om hulle houdings sowel as beleidsrigtings teenoor onwettige vreemdelinge en ook vreemdelingarbeiders, te verander. Omdat die ekonomie in die streek altyd tot 'n mate afhanklik sal bly van vreemdelingarbeiders, het maatreëls nog nie so vêr gegaan as om migrasie dramaties af te skaal, of selfs te beëindig nie. Die toename van onwettige vreemdelinge in state het egter veranderings in regerings se migrasiebeleidsrigtings teweeggebring.

4.3 Bestaande en beplande maatreëls om die onwettige vreemdelingprobleem aan te spreek

Verskeie state in die Midde-Ooste het oor streng regulasies begin implementeer om die aantal onwettige vreemdelinge binne hulle grense te probeer verminder en sodoende meer werkgeleenthede aan hulle eie burgers te bied.

Gedurende 1995 is aan onwettige vreemdelinge binne Jordanië 'n afsluitdatum (26 Oktober 1995) gegee, om die land te verlaat. Die beraamde getal onwettige vreemdelinge (meestal Egiptenare) wat Jordanië voor die gegewe afsluitdatum verlaat het, is bereken op sowat 70 000. As in ag geneem word dat (teen die einde van 1995)

die migrante arbeidsmark in Jordanië, uit sowat 250 000 individue en die totale arbeidsmark uit ongeveer een miljoen individue bestaan het^(143.), kan bogenoemde poging om getalle onwettige vreemdelinge te verminder, as 'n sukses beskou word. Meeste van die vreemdelingarbeiders wat vertrek het, het permitte gehad om in die landbousektor werksaam te wees, maar was onwettig in ander sektore werksaam. Werkgewers is slegs 'n bepaalde tydperk gegun om onwettige vreemdelinge wat in hulle diens was te wettig, waarna swaar boetes en selfs gevangenisstraf opgelê sou word. Die tendens blyk te wees dat onwettige vreemdelinge (waarvan die meeste uit Egipte) Jordanië binnegaan deur middel van werkpermitte wat maklik bekombaar is, soos dié in die landbousektor, maar dan die voorwaardes van die permitte verbreek deur in stedelike gebiede werk te aanvaar en langer aan te bly as die toegelate periode.^(144.) In 'n poging om die hoë werkloosheidsyfer te verminder (sowat 18 persent van 'n arbeidsmag van ongeveer een miljoen), het die regering ook gedurende Augustus 1995 besluit om so min as moontlik vreemdelingarbeiders (waarvan sommige onwettig) in die volgende beroepsrigtings aan te stel, naamlik medies, ingenieurswese, administrasie, sekretarieel, haarversorging, drywers, boodskappers, opleiding en hersteldienste. Die doel daarvan was om Jordaniëse burgers die geleentheid te gee om hierdie beroepe te beoefen sonder dat hulle met onwettige vreemdelinge moet kompeteer vir werkgeleenthede.^(145.)

Die Israelse Regering, onder leiding van Minister Benjamin Netanyahu, het gedurende Februarie 1996 die Palestynse gebiede gesluit. Dié sluiting het tot gevolg gehad dat sowat 60 000 Palestynse werkers hulle magtiging verloor het om in Israel werksaam te wees. Duisende ander migrante is egter sodoende verhoed om Israel binne te gaan vir werkgeleenthede wat hulle voorheen onwettig gehad het. Die Israelse Regering het die Palestynse werkers vervang deur 50 000 addisionele werkpermitte aan vreemdelingarbeiders van ander state te gee. Met hierdie vooruitsig het vele migrante Israel egter onwettig binnegegaan met die hoop om werk te kry. Die Israelse Regering beoog om die probleem aan te spreek, deur die getal wettige werkpermitte van 103 000 na 83 000 te verminder.^(146.) Arbeidskontraakteurs is verplig om hulle werkpermitte vir vreemdelingarbeiders na 'n bepaalde periode te hernu, en stappe word beplan om kriteria vir die invoer van arbeiders strenger te maak en te verhoed dat werkgewers arbeiders onwettig in diens neem.^(147.)

Die VAE het gedurende Augustus 1996 'n amnestie periode aan onwettige vreemdelinge

afgekondig, in 'n poging om die onwettige vreemdelingprobleem aan te spreek. Die amnestie was oorspronklik slegs van toepassing op onwettige vreemdelinge wat langer in die land aangebly het as die toegelate periode op uitgereikte visums, maar op 9 September 1996 is bekend gemaak dat die amnestie van toepassing sou wees op alle onwettige vreemdelinge. Onwettige vreemdelinge kon die land voor die gegewe datum, sonder vervolging verlaat.^(148.) Die oorspronklike afsluitdatum van die drie maande lange amnestie periode is van 30 September 1996 tot 31 Oktober 1996 verleng, om onwettige vreemdelinge die kans te gee om die land te verlaat. Die meeste onwettige vreemdelinge in die VAE is afkomstig van Indië, Pakistan, Iran en die Pilippyne en teen Oktober 1996, is geraam dat meer as 145 000 onwettige vreemdelinge die land verlaat het.^(149.) Gedurende Desember 1997 is die *Federal Law, no 13 on Entry and Residence*, geïmplementeer. Dié wetgewing stipuleer dat vanaf die datum van uitsetting, onwettige vreemdelinge vir 'n periode van een jaar, nie toegelaat sal word om die VAE binne te kom nie en dat 'n boete van Dh100 per dag deur onwettige vreemdelinge wat die VAE wel binnekom, betaal moet word.^(150.)

Gedurende Julie 1997 het die regering van Saoedi-Arabië strenger maatreëls begin implementeer om onwettige vreemdelinge op te spoor en te verwyder. Boetes aan werkgewers wat onwettige vreemdelinge in diens neem, is verhoog na \$26 700 of een jaar gevangenisstraf.^(151.) Boetes wat persone opgelê word wat aan onwettige vreemdelinge skuiling verskaf, is verhoog tot \$26 000 of tot ses jaar gevangenisstraf. "This time our efforts were concentrated on Saudis who lodge illegal immigrants, whereas in the past we punished only the latter."^(152.) 'n Afsluitdatum (17 Oktober 1997) is aan onwettige vreemdelinge gegee om die land te verlaat en gedurende November is bekend gemaak dat 400 000 van 'n beraamde getal van 700 000 onwettige vreemdelinge die land gedurende Julie, Augustus en September 1997, verlaat het.^(153.) 'n Verdere 485 000 het hul teenwoordigheid gewettig.^(154.) Teen die einde van November 1997 het die regering van Saoedi-Arabië bekend gemaak, dat ongeveer 2 500 onwettiges wat die land nie voor die vasgestelde datum verlaat het nie, gearrester is nadat die polisie soektogte op 47 036 persele en industriële besighede, uitgevoer het.^(155.)

Die feit dat sommige state in die Midde-Ooste, byvoorbeeld Israel, interne konflik ondervind, maak die onderskeid tussen vlugtlinge en onwettige vreemdelinge dikwels moeilik. Oor die algemeen ondervind veral olieproduserende state 'n probleem met groot

getalle onwettige vreemdelinge omdat dié state meer werkgeleenthede aan vreemdelingarbeiders kan bied.

5. Suidelike Afrika

Sedert die 1980's het verskeie state in die suidelike Afrikaanse streek enorme politieke, ekonomiese en maatskaplike krisisse ondervind. Die ekonomiese vermoë van state soos Zimbabwe en Mosambiek het begin afneem, en die omstandighede is boonop vererger deur destabiliserende optredes wat deur die Suid-Afrikaanse Regering teen die state in die streek, geïnisieer is. Die streek het ook gebuk gegaan onder die juk van interne en regionale konflik. Individue wat beter lewensomstandighede en werksmoontlikhede vir hulself en hulle gesinne in ander state sien, migreer dikwels onwettig. Omdat Suid-Afrika se probleem rakende onwettige vreemdelinge in latere hoofstukke in detail bespreek word, word in hierdie hoofstuk meer aandag gegee aan bepaalde ander state in die streek met spesifieke verwysing na Namibië, Zimbabwe en Botswana.

5.1 Wettige en onwettige migrasie en die aard en oorsake van die onwettige vreemdelingprobleem in spesifieke state in suidelike Afrika

State in suidelike Afrika beskik oor soortgelyke probleme rakende onwettige vreemdelinge as Suid-Afrika, maar die omvang daarvan is veel kleiner. Groot getalle Mosambiekse migrante het state soos Zimbabwe en Botswana gedurende die 1980's en vroeë 1990's binnegestroom. 'n Groot aantal van hierdie individue was "ekonomiese vlugtelinge" op soek na voedsel, skooling en werkgeleenthede omdat die ekonomiese omstandighede in Mosambiek as gevolg van gewelddadige konflik dramaties versleg het. Al hoe meer vreemdelinge uit state in Wes-Afrika het gedurende dieselfde tydperk onwettig deur state se grense beweeg óf op soek na werkgeleenthede óf het sekere state as deurgangstroete na Suid-Afrika gebruik. Individue misbruik soms vlugtelingstatus in 'n poging om permanent in 'n staat te probeer aanbly. Namibië is 'n goeie voorbeeld. 'n Geval het voorgekom waar burgers van Ghana beweer het dat hulle burgers van Liberië is om sodoende te kwalifiseer vir vlugtelingstatus (omdat hulle afkomstig was van 'n oorloggeteisterde staat). Malawiërs en Zambiese burgers gee weer voor dat hulle Ruandese vlugtelinge is en verwag dan so beskerming van die Zimbabwiese Regering. Hierdie individue is nie werklike vlugtelinge nie, aangesien hulle werklike rede vir migrasie

nie die van vrees vir vervolging of gewelddadige konflik in hulle tuisstaat is nie, maar eerder ekonomiese redes. Sulke "vlugteling" is gewoonlik ook nie bereid om na spesifieke aangewysde vlugtelingskampe byvoorbeeld Osire (in Namibië), te gaan nie maar beweeg eerder na stedelike gebiede waar moontlike werkgeleenthede bestaan.^(156.)

Werklike vlugteling in Namibië is gedurende 1995 op 1 300 geraam, waarvan die meerderheid Angolese burgers was. Individue wat Namibië as vlugteling binnekam vind dat die werkgeleenthede en lewensomstandighede beter is as in hulle eie state en keer nie altyd na hulle tuisstate terug deur geïmplementeerde repatriasie programme nie, maar bly eerder onwettig in Namibië aan in die hoop om werk te bekom. Sulke individue word dan nie meer as vlugteling beskou nie, maar as onwettige vreemdelinge en sal in baie gevalle eerder lae lone en swak werksomstandighede in Namibië aanvaar, as om na hulle eie state terug te keer. Die verskynsel kom nie net in Namibië voor nie, maar in verskeie ander state in die streek byvoorbeeld Suid-Afrika.^(157.)

'n Verdere probleem wat ondervind word, is die vervalsing van geboortesertifikate en visums. Gedurende die 1993/94 finansiële jaar is 176 gevalle van paspoortbedrog of vervalsing deur die Namibiese polisie hanteer, 1 195 buitelanders met vervalste nasionale dokumente gevang en 129 gevalle van vervalsing van geboortesertifikate is aangeteken.^(158.) Onwettige vreemdelinge kom state soos Zimbabwe onwettig binne deur middel van 'n toeriste visum, maar keer nie na hulle eie state terug sodra die toegelate verblyfperiode van die visum verstryk het nie. Sodra hulle in Zimbabwe is, word die toeriste visums vervals of onwettig verander na permanente verblyf- en/of werkpermitte. Deur die vervalsing van byvoorbeeld visums, verkry onwettige vreemdelinge makliker toegang tot Suid-Afrika. 'n Ander manier om dié doel te bereik, is om Zimbabwiese paspoorte of geboortesertifikate teen hoë pryse te koop. Met dié dokumente, kwalifiseer onwettige vreemdelinge maklik vir 'n Suid-Afrikaanse visum en kan hulle maklik deur grensposte wat Zimbabwe en Suid-Afrika verbind, beweeg. Verskeie onwettige vreemdelinge het die kuns om vir langer periodes onwettig in state aan te bly sonder dat immigrasiebeamptes dit agterkom, bemeester. Gesteelde of vervalste paspoorte, studie-, toeriste- en werkpermitte is maklik bekombaar, vir enige onwettige vreemdeling wat bereid is om genoeg daarvoor te betaal. Vir 'n onwettige vreemdeling met geld is dit dus baie maklik om vervalste dokumente óf op die swart mark óf by burgers self te koop.^(159.)

Gedurende 1995 het amptenare werksaam in die Zimbabwe Departement van Immigrasie geraam dat ongeveer 100 onwettige vreemdelinge weekliks uit Zimbabwe gesit moet word. Die grootste aantal onwettige vreemdelinge wat so gearresteer en uitgesit word, kom uit Mosambiek. Die Zimbabwe Regering volg die beleid dat die verwydering van onwettige vreemdelinge, onmiddellik na arrestasie geskied. As 'n onwettige vreemdeling gearresteer word en nie die koste van sy eie uitsetting kan betaal nie, kan sy besittings afgeneem word om vir die koste van uitsetting te betaal.^(160.)

Van tyd-tot-tyd voer die regering van Botswana opruimingsveldtogte uit waar tot soveel as 40 immigrasiebeamptes groot areas langs die grense patroleer en onwettige vreemdelinge, arresteer. Die lang afstand waaroor die grens strek, maak dit egter onmoontlik om korrekte beramings te maak van hoeveel onwettige vreemdelinge werklik oor die grens in Botswana inbeweeg. Dié probleem word vererger deur die feit dat by sommige dele van die grens geen heinings voorkom nie en die grens slegs aangedui word deur bakens. 'n Aspek wat ook die kontrole van onwettige vreemdelinge bemoeilik, is die feit dat arbeiders glad nie geregistreer word of gedwing word om identiteitsdokumente te dra nie. Arbeiders word dus deur werkgewers in diens geneem sonder die wete dat hulle onwettige vreemdelinge is. Dié probleem het veral betrekking op die landbougemeenskap. Ver al boere maak hulle telkens skuldig daaraan dat hulle ongeskoolde, onwettige vreemdelinge wat bereid is om teen veel laer lone as Botswana burgers te werk, in diens neem.^(161.)

5.2 Implikasies van die onwettige vreemdelingprobleem

Jare van gewapende konflik en droogtes in die streek het bygedra tot die bestaande ekonomiese vraagstukke en onstabiele politieke situasie in sommige state in suidelike Afrika. Individue word dikwels gedwing om 'n beter heenkome en moontlike werkgeleenthede in ander state te gaan soek om te oorleef. Die probleem is dat regerings nie eers genoeg werkgeleenthede vir hulle eie burgers kan bied nie, en toenemende getalle onwettige vreemdelinge plaas druk op onder andere mediese dienste en die ekonomie.

5.2.1 *Maatskaplike implikasies*

Die totale getal onwettige vreemdelinge in state soos byvoorbeeld Zimbabwe is nie so groot dat die onwettige vreemdelingprobleem die nasionale identiteit van die onderskeie state in suidelike Afrika bedreig nie. Omdat soveel van die state in suidelike Afrika byvoorbeeld Zimbabwe se eie burgers onwettig na Suid-Afrika migreer en vele onwettige vreemdelinge uit ander state slegs vir 'n kort tydperk in die state is (op pad na Suid-Afrika), is die invloed van onwettige vreemdelinge op die maatskaplike terrein in byvoorbeeld Zimbabwe, minimaal. Die werklike probleem lê by die feit dat onwettige vreemdelinge kosbare werkgeleenthede voor wettige burgers, wat reeds in baie gevalle intern moet migreer op soek daarna, wegraap. Die gevolg is soms rassekonflik (veral by myne) en die onwettige vreemdelinge sien dit in baie gevalle as persoonlik teen hulle gemik.^(162.)

Die indirekte kostes verbonde aan onwettige vreemdelinge in verskeie state in die streek skep 'n groot probleem vir die onderskeie regerings. Deur die beweging van onwettige vreemdelinge oor grense word virusse en siektes oor grense versprei. Vir 'n staat waar reeds nie voldoende fondse beskikbaar gestel word vir gesondheids- en welsynsdienste nie, skep die verspreiding van siektes 'n groot probleem. Botswana beskik nie oor 'n uitgebreide gesondheidsnetwerk nie en doeltreffende hospitale en klinieke kom slegs in die groter dorpe en stede voor. Tog veroorsaak die uitbreiding van gesondheids- en maatskaplike dienste dat meer finansiële steun van die staat geëis word. Die gevolg is dikwels 'n afname in produktiwiteit in die ekonomie wat die ekonomie nog verder verswak.^(163.)

In Suid-Afrika word onwettige vreemdelinge blameer vir die drastiese toename van sekere siektes byvoorbeeld malaria en VIGS. Die geweldige toename van malaria in veral die noordelike gebiede van KwaZulu-Natal is toegeskryf aan onwettige vreemdelinge uit Mosambiek. Volgens landelike gesondheidsorganisasies is die onwettige vreemdelinge uit Mosambiek reeds immuun teen malaria maar is nog steeds draers daarvan. Malaria word versprei as dié individue suid van die grens by vriende en familie oornag, op pad na stedelike gebiede op soek na werk. Algemene gesondheidsprosedures wat gewoonlik gevolg word in die voorkoming van aansteeklike siektes byvoorbeeld geelkoors, word nie altyd in state soos Mosambiek en Botswana toegepas nie. Die gevolglike verspreiding

van hierdie siektes deur onwettige vreemdelinge soos hulle oor grense beweeg vind dus baie maklik plaas.^(164.)

Nog 'n probleem, is dat onwettige vreemdelinge tot 'n toenemende mate bydra tot die toename in misdaad in die onderskeie state. Ongeskoolde, onbekwame onwettige vreemdelinge wat nie daarin slaag om werk in 'n bepaalde staat te kry nie, sal moontlik oorgaan na kriminele dade byvoorbeeld diefstal om aan die lewe te bly. Addisionele onkoste moet deur die bepaalde regering (byvoorbeeld die Namibiese Regering) aangegaan moet word in die bekamping van misdaad soos die smokkel van onwettige vuurwapens. Dit word wat Namibië betref, gestel dat onwettige vreemdelinge maklik by misdaad betrokke raak weens hul swak finansiële omstandighede. Statistiek dui daarop dat een uit elke twee mense wat by 'n kriminele saak betrokke is, 'n buitelanders is.^(165.)

5.2.2 Ekonomiese implikasies

Onwettige vreemdelinge het 'n negatiewe impak op die arbeidsmark. As gevolg van hulle teenwoordigheid in verskeie sektore van die ekonomie is dit die mening van wettige burgers en werkers, dat hulle 'n negatiewe effek op veral loonvlakke het. Wettige burgers kry dus moeiliker toegang tot moontlike werkgeleenthede.

Die grootste getal onwettige vreemdelinge in Namibië kom hoofsaaklik van Angola. Hierdie individue sowel as die ander onwettige vreemdelinge in Namibië is bykans almal onbekwaam en ongeskoold. As gevolg van die jarelange konflik in Angola is daar min aandag gegee aan skoolopleiding en gesondheidsdienste. Die moontlikheid dat hierdie individue dus enigszins tot die ekonomiese groei van Namibië of een van die ander state in die streek sal bydra is baie klein. Die Namibiese Regering verloor jaarliks groot somme geld as gevolg van pensioenuitbetalings aan Angolese wat Namibiese identiteitsdokumente vervals.^(166.)

Die Namibiese ekonomie is hoofsaaklik op twee groot steunpilare, naamlik mynbou en kommersiële landbou, gebaseer. As gevolg van 'n sukkelende ekonomie en jare van apartheidsregering bestaan 'n geweldige tekort aan geskoolde arbeid, en hoë vlakke van werkloosheid kom onder semi-geskoolde en ongeskoolde werkers voor. Daar bestaan dus geweldige kompetisie tussen Namibiese burgers en onwettige vreemdelinge vir

werkgeleenthede. Veral boere in die plattelandse gebiede maak hulle dikwels daaraan skuldig dat hulle eerder onwettige vreemdelinge (wat bereid is om teen laer lone as Namibiese burgers te werk) in diens neem as Namibiese burgers. Wat die mynbedryf betref is vakbonde nog nie so goed gevestig dat die belange van werkers goed verteenwoordig word nie. Onwettige vreemdelinge sluit oor die algemeen ook nie maklik by vakbonde aan nie, weens vrese dat hulle sodoende makliker deur die polisie en/of immigrasiebeamptes opgespoor sal word.^(167.)

Volgens die Direkteur van Immigrasie en Burgerskap van Namibië, Patrick Nandago, is die toenemende bedrog deur onwettige vreemdelinge om onwettige dokumente te bekom ten einde burgerskap te kry, 'n probleem. Volgens hom, is dit onmoontlik vir die Namibiese ekonomie om hierdie individue te dra, aangesien ontwikkelingsplanne volgens die behoeftes van Namibiërs bereken word. Onwettige vreemdelinge plaas druk op die staatskas, aangesien dié wat nie welkom is nie op staatskoste verwyder moet word. Hoe meer onwettige vreemdelinge in hegtenis geneem word, hoe meer geld word aan uitsettings bestee.^(168.)

'n Groot bron van werkgeleenthede in Botswana is in die mynbousektor. Die meeste burgers van Botswana wat in die myne werksaam is, moet dikwels intern migreer om daar te werk. Negatiewe houdings teenoor onwettige vreemdelinge het oor die afgelope paar jaar toenemend voorgekom. Die oorsaak is soos voorheen genoem, die kompetisie vir skaars werkgeleenthede. Een so 'n myn is geleë by Francistown, 'n klein afstand vanaf die Zimbabwiese grens. As gevolg van mynaktiwiteite het produksiemaatskappye ook in die gebied ontstaan, wat 'n groot lokaas vir onwettige vreemdelinge vorm veral omdat dit so naby aan die grens geleë is.^(169.)

Sodra ongeskoolde, onbekwame, onwettige vreemdelinge 'n bepaalde staat binnekom, hou sulke individue min ekonomiese voordele vir so 'n staat in. Die vlak van ongeletterdheid in die meeste state in die streek byvoorbeeld Zimbabwe, is taamlik hoog en met die swak ekonomiese omstandighede kan die onderskeie regerings nie die nodige fondse vir die bevordering van skoolonderrig en mediese bystand voorsien nie. Onwettige vreemdelinge wat wel van mediese en maatskaplike dienste gebruik maak, verhoog die regeringuitgawes.

5.2.3 *Politiese implikasies*

Alhoewel meer as 1000 onwettige vreemdelinge maandeliks (teen 1996) uit Botswana gesit is, word onwettige vreemdelinge wat oor die staat se grense beweeg nie as 'n groot probleem gesien wat onverdeelde aandag behoort te geniet nie. Die *Immigration Act*, van 1980 word nog as toepasbaar en genoegsaam beskou om die situasie te hanteer. Die feit dat die regering gedurende 1996, van die polisie en weermag gebruik gemaak het vir die periodieke patrolering van grense, en oor geen eenheid met opgeleide immigrasiebeamptes beskik het wat hulle slegs bemoei met grenspatrolering en arrestasies van onwettige vreemdelinge nie, bevestig bogenoemde houding. Alhoewel inligting rakende onwettige vreemdelinge in Botswana skaars is, kan geen bewys van die ontstaan van groepe wat ondersteuning vir sterk anti-immigrasiebeleidsrigtings mobiliseer, gevind word nie. Die regering van Botswana is al egter skerp gekritiseer deur internasionale menseregte organisasies wat gekant is teen die manier waarop onwettige vreemdelinge aangehou word, voordat hulle na hulle eie state teruggestuur word.^(170.)

Die besluit van 'n immigrasie-tribunaal in Namibië gedurende Julie 1997, om sowat 350 onwettige vreemdelinge te deporteer het diplomatieke woeling tussen die Namibiese en Angolese Regerings laat ontstaan nadat 75 Angolese burgers na die Unita-beheerde Cuando-Cubango provinsie gedeporteer is. 'n Angolese diplomaat het gestel dat 'n eensydige besluit deur die Namibiese Regering geneem is. Volgens die diplomaat is Angolese burgers wat gevlug het weens "diensplig" deur die voormalige Unita-rebelle, onder die Angolese burgers wat deur Rundu na Unita-beheerde gebiede gedeporteer is. Volgens hom is dit ongehoord dat mense wat gevlug het, teruggestuur word na waar hulle vandaan gekom het en word gevrees vir die lewens van die gedeporteerdes. Kort voor dié optrede deur die Departement van Binnelandse Sake, is die gebruik waarvolgens selfs Angolese wat in die Unita-beheerde Cuando-Cubango provinsie woonagtig is deur die Oshikango-grenspas uitgesit word en "verdwyn", sterk deur die Nasionale Vereniging vir Menseregte (NVM) gekritiseer.^(171.)

Dit is duidelik dat sommige state in suidelike Afrika nie onwettige vreemdelinge as 'n groot probleem sien nie. Soos reeds na verwys, is die belangrikste rede hiervoor dat onwettige vreemdelinge dikwels afkomstig is van hierdie state, of dié state slegs as deurgang na Suid-Afrika, wat op hierdie stadium die grootste probleem met onwettige

vreemdelinge ondervind, gebruik.

5.3 Bestaande en beplande maatreëls om die onwettige vreemdelingprobleem aan te spreek

Verskeie beheermaatreëls is deur regerings in suidelike Afrika geformuleer en geïmplementeer in 'n poging om die probleem van toenemende getalle onwettige vreemdelinge aan te spreek. Die Namibiese Regering het die *Immigration Control Act*, van 1993 en die *Namibian Citizenship Act*, van 1990 aanvaar. Die *Immigration Control Act*, dien as hoofmaatreël om beheer uit te oefen op die binnekoms sowel as die vertrek van ander state se burgers oor die grense van Namibië, en reguleer en kontroleer die binnekoms en verblyf van persone in Namibië. Dié wet maak ook voorsiening vir die verwydering van sekere persone uit Namibië, terwyl die *Namibian Citizenship Act* van 1990 Namibiese burgerskap reguleer.^(172.)

Kritiek bestaan wel teen die *Immigration Control Act*, van 1993. Sommige persone dui aan dat hulle ontevrede is oor die breë diskresionêre magte wat aan die immigrasiebeamptes gegee word, en dat geen werklik doeltreffende metode bestaan om te kontroleer of immigrasiebeamptes omgekoop word deur onwettige vreemdelinge nie. Die Streekskommissaris van die Polisie in Windhoek het gedurende 1993 genoem dat as deel van die Namibiese Regering se poging om die onwettige vreemdelingprobleem te hanteer, gesamentlike aksies deur die polisie, die Namibiese Weermag, en immigrasiebeamptes uitgevoer sou word. Hierdie stelling is gedurende 1996 herhaal in 'n waarskuwing deur President Nujoma aan Angolese burgers wat Namibië onwettig binnekom. Elke voertuig wat Namibië binnekom, sal deursoek word. Dié waarskuwing is opgevolg deur meer intensiewe patrolering van grense deur die polisie en weermag.^(173.)

Hoewel geen wetgewing in Namibië bestaan waardeur alle inwoners en besoekers verplig word om deurgaans hulle identiteits of nasionale reisdokumente by hulle te dra nie, blyk dit dat so 'n regulasie stilweg ingesluit en streng afgedwing word deur sowel die polisie en immigrasiebeamptes. Gedurende 1995 is die Namibiese departement van Binnelandse Sake oorval met aansoeke vir nuwe Namibiese identiteitsdokumente wat bekend gestel is. Slegs Namibiese burgers en eienaars van permanente verblyfpermitte kwalifiseer vir die nuwe identiteitsdokumente. Eienaars van permanente verblyfpermitte is gevra vir

bewys van hulle permanente adres in Namibië.^(174.)

Die Minister van Binnelandse Sake, mnr Jerry Ekandjo, het in die Nasionale Vergadering die verpligte dra van identiteits of ander dokumente waardeur 'n persoon se identiteit bepaal kan word, as die enigste implementeerbare, wettig en menslike operasionele metode bestempel. Volgens hom bestaan daar geen ander alternatief as om behoorlike en implementeerbare metodes daar te stel om die binnekoms van onwettige vreemdelinge te keer nie.^(175.)

Die belangrikste beheermaatreël in Botswana om die beweging van mense oor sy grense te beheer, is die *Immigration Act*, van 1980. Dié wet gee uitgebreide bevoegdhede aan immigrasiebeamptes om onwettige vreemdelinge te arresteer.^(176.) Immigrasiebeamptes in Botswana is nog nie voldoende opgelei in bestaande reëls en regulasies rakende wetgewing oor onwettige vreemdelinge nie en word gebruik gemaak van beide die polisie en weermag om van tyd tot tyd die grense te patroleer en arrestasies te maak. Teen die einde van September 1995 het die regering van Botswana na groot druk van menseregtebewegings, ingestem om 'n R19,2 miljoen aanhoudingsentrum vir onwettige vreemdelinge te bou. Verskeie menseregte-organisasies was vir lank gekant teen die wyse waarop die regering van Botswana onwettige vreemdelinge saam met misdadigers in tronke aangehou het. Volgens Peter Seile (Botswana se hoof immigrasiebeampte) het Botswana teen die begin van 1996, meer as 1000 onwettige vreemdelinge per maand verwyder, en sou die nuwe sentrum doeltreffend aangewend kon word om hierdie proses te bespoedig.^(177.)

Wetgewing wat beide immigrasie na Zimbabwe en uitsetting en deportasie uit Zimbabwe reël, word saamgevat in die *Immigration Act*, van 1979 (geformuleer deur die voormalige Rhodesiese Regering). Die *Immigration Act*, van 1979 bevat die volgende oogmerke: om die binnekoms van persone in en die vertrek van persone uit Zimbabwe te reguleer; die binnekoms van sekere persone te beheer en/of te belet; asook om vir beide die beheer oor onwettige vreemdelinge en die terugstuur van sekere persone na hulle eie state, te voorsien. Uit die immigrasiewetgewing wat in Zimbabwe bestaan, kan afgelei word dat die regering die probleem nog nie as werklik ernstig beskou nie, omdat die wette nog nie gewysig of aangepas is sedert 1979 om die toenemende getalle onwettige vreemdelinge te hanteer nie.^(178.)

Die uitreiking van paspoorte in Zimbabwe, is nog nie ten volle gerekenariseer nie alhoewel dit tog gedentraliseer is na regionale kantore in nege provinsies. Die desentralisasie het egter gelei tot die misbruik van die stelsel (by die Bindura kantoor is gevind dat vyftig paspoorte onwettig aan buitelanders verkoop is). Vyf stalle vingerafdrukke word van aansoekers geneem. Een stel word na Interpol gestuur, een word gehou deur die Zimbabwiese Sentrale Intelligensie Diens, twee word gehou deur die Departement van Immigrasie en een gaan na die Nasionale Bevolkingsregister.^(179.)

Alhoewel elk van die state in suidelike Afrika tot 'n mindere of meerdere mate 'n probleem met onwettige vreemdelinge ondervind, blyk dit telkens dat onwettige vreemdelinge, Suid-Afrika as die ideale bestemming beskou. Die meeste van die onwettige vreemdelinge in die streek gebruik state soos Mosambiek slegs as deurgangspunt na Suid-Afrika. Vanweë Suid-Afrika se relatief beter ekonomiese omstandighede en daarmee saam die moontlikheid dat werkgeleenthede soveel beter is as in enige staat in dié streek, is dit 'n gewilde bestemming vir onwettige vreemdelinge. Namibië, Botswana en Zimbabwe, soos voorheen genoem, dien in baie gevalle slegs as 'n deurgang na Suid-Afrika.

6. SAMEVATTING

Voorheen was dit vir verskeie state voordelig om grootskaalse migrasie toe te laat en van goedkoop migrante arbeid gebruik te maak om sodoende uitbreiding van markte te bevorder en ekonomiese groei te help versterk. Soos duidelik blyk, sou ekonomiese groei sonder 'n eksterne arbeidsmag in state soos Japan, bykans onmoontlik gewees het. Toenemende getalle onwettige vreemdelinge in meeste streke van die wêreld veroorsaak egter dat die houdings en sienings van state oor migrasie en die gebruik van migrante arbeid en die dikwels gepaardgaande onwettige migrasie, toenemend negatief begin word het. In groot dele van Afrika, Suid-Amerika, en die Midde-Ooste, het groeiende bevolkingsgetalle; vernietiging van natuurlike hulpbronne; toenemende verstedeliking; interne konflik; politieke en ekonomiese onstabieleit; en gevolglike armoede, gedurende die laaste paar jaar dramaties toegeneem. Omdat die ekonomiese gaping tussen state in die noordelike en suidelike halfrond toenemend vergroot, bly geïndustrialiseerde, ontwikkelde state 'n groot trekpleister vir onwettige vreemdelinge van onderontwikkelde en ontwikkelende state. Versleggende ekonomiese en maatskaplike omstandighede is

verantwoordelik vir toenemende onwettige migrasie na state in die noordelike halfmond, alhoewel Suid-Suid migrasie ook voorkom. State soos die VSA, Brittanje en Suid-Afrika bied soms vir individue geleenthede wat hulle nooit in hulle eie state sou geniet nie. Om dié rede, sal burgers van arm en ekonomies onstabiele state tot uiterstes gaan om na state met moontlike werkgeleenthede en meer sekuriteit, te migreer.

In 'n poging om die toenemende getalle onwettige vreemdelinge te probeer beheer, implementeer verskeie state strengere beheermaatreëls. Werkgewersanksies is een van vele maatreëls wat deur state soos die VSA aangewend word as deel van breër strategieë in 'n poging om die onwettige vreemdelingprobleem suksesvol aan te spreek. Maar die feit dat werkgewers ten spyte van hierdie maatreëls, in vele van die state eerder onwettige vreemdelinge as wettige burgers in diens neem, maak dit vir vele regerings toenemend moeilik om migrasie te reguleer. Verdere maatreëls om migrasie effektief te reguleer, sluit onder andere verskerpte grenspatrolering, belasting- en behuisingsregulasies, en strengere visumvereistes, in. Sommige industriële state het wettigingsprogramme geïnisieer. Dié programme bied amnestie en die moontlikheid van burgerskap aan onwettige vreemdelinge, mits die individue hulself voor 'n bepaalde datum aanmeld. Onwettige vreemdelinge moet in dié verband soms aan bepaalde vereistes voldoen en moet byvoorbeeld vir 'n minimum tydperk van agt jaar in die bepaalde staat werk en woon.

Ten spyte van die strengere maatreëls, neem die getalle onwettige vreemdelinge in vele state steeds toe, en so ook die implikasies van die onwettige vreemdelingbevolking vir state op ekonomiese, maatskaplike en politieke terreine. Dit blyk dat die ekonomiese terrein telkens die meeste beïnvloed word, wat weer lei tot verskynsels soos xenofobie. Die swak ekonomiese omstandighede van onwettige vreemdelinge en die konflikgeteisterde omgewing wat hulle telkens na ander state dwing, is veral in suidelike Afrikastate prominent. Alhoewel sekere state se ekonomieë tot 'n groter mate afhanklik is van vreemdelingarbeid vir toenemende groei en vooruitgang, word die teenwoordigheid van onwettige vreemdelinge in 'n staat dikwels verantwoordelik gehou vir die algehele verlaging in loonvlakke en die toename in werkloosheid onder 'n staat se eie burgers.

Soos afgelei kon word, is die verskynsel van onwettige vreemdelinge 'n toenemende probleem in bykans alle streke. Die liberale en humanitêre gebondendheid van Westerse

state weerhou hulle in 'n mate daarvan om 'n hipoteties-"perfekte" stelsel van kontrole te ontwikkel en hulself sodoende van onwelkome en onwettige migrasie te beskerm. Ten spyte van dié gebondendheid slaag state oor die algemeen tog daarin om beheermaatreëls te ontwerp, wat tot 'n mindere of meerdere mate effektief geïmplementeer en toegepas kan word. Die effektiwiteit van hierdie stelsels word nie gemeet in onrealistiese ideale van nul-getal migrante nie, maar eerder teen die enorme getal aansoeke wat jaarliks deur potensiële immigrante gedoen word, en die persentasie migrante wat ten spyte van strenger wetgewing en regulasies tog daarin slaag om 'n staat onwettig binne te gaan of onwettig in state aan te bly.

In die volgende hoofstuk word op die onwettige vreemdelingprobleem in Suid-Afrika gekonsentreer. Twee tydvakke naamlik 1980-1990 en kontemporêr (die na-1990 tydperk), word aangedui. In elk van die twee periodes, word die wyses van binnekoms en wyses van vestiging, sowel as die omvang van die onwettige vreemdelingprobleem bespreek.

VERWYSINGS

1. Cornelius, W A, Martin, P L and Hollifield, J F, 1994, *Controlling Immigration*, Stanford University press, Stanford, p 57.
2. *Ibid*, p 59.
3. Bean, F D and Fix, M, 1992, "The significance of recent immigration policy reforms in the United States", in Freeman, G P and Jupp, J (eds), Nations of Immigrants, Oxford University Press, Oxford, p 41.
4. *Ibid*, p 42.
5. *Ibid*, p 43.
6. "Five million illegal aliens in US", *Migration News*, 1997, vol 4, no 3, p 5.
7. "Illegal Alien Resident Population", *The United States Immigration & Naturalization Service*, <http://www.ins.usdoj.gov/stats/illegalalien/index.html>, getrek op 10/01/98.
8. Bean, *op cit*, p 44.
9. "An Evaluation of the Effectiveness of Migration Control in the United States of America, the United Kingdom and Canada", in A Comparative Study of Immigration Legislation in Selected Countries with Specific Reference to the South African Aliens Control Act, 1991, (as amended), Compiled by Centre for Sociopolitical Analysis Human Sciences Research Council at the request of the Department of Home Affairs, Pretoria, July 1996, p 98; en US Congress, Immigration in the National Interest Act, HR2202, March 1996 en US Congress, Immigration Control and Financial Responsibility Act, S1664, April 1996.
10. James, D, 1991, *Illegal Immigration: An unfolding crisis*, University Press of America, New York, p 40.
11. *Ibid*, p 41.
12. *Ibid*, p 45.
13. *Ibid*.
14. *Ibid*, p 51.
15. *Ibid*, p 52.
16. *Ibid*, p 53.
17. *Ibid*, p 57.
18. *Ibid*, p 29.
19. *Ibid*.

20. "An Evaluation of the Effectiveness of Migration Control in the United States of America, the United Kingdom and Canada", in A Comparative Study of Immigration Legislation..., *op cit*, p 103.
21. *Ibid*.
22. *Ibid*, p 107.
23. Bean, *op cit*, p 47.
24. US Congress, *Immigration Reform and Control Act (IRCA), S1200, 21 January 1986*.
25. "An Evaluation of the Effectiveness of Migration Control in the United States of America, the United Kingdom and Canada", in A Comparative Study of Immigration Legislation..., *op cit*, p 103.
26. Bean, *op cit*, p 48.
27. *Ibid*.
28. "An Evaluation of the Effectiveness of Migration Control in the United States of America, the United Kingdom and Canada", in A Comparative Study of Immigration Legislation..., *op cit*, p 99.
29. *Ibid*, p 100.
30. US Congress, *Illegal Immigration Reform and Immigrant Responsibility Act, 1996*, section 378.
31. *Ibid*, section 304.
32. "INS: Enforcement", *Migration News*, 1997, vol 4, no 9, p 3.
33. "INS: Enforcement", *Migration News*, 1998, vol 5, no 4, p 2.
34. Miller, M J and Castles, S, 1993, *The age of migration*, Guilford Press, New York, p 148.
35. Athukorala, P, 1993, "International Contract Migration, and the Reintegration of Return Migrants", *International Migration Review*, vol XXIV, no 2, p 427.
36. "Mexico, Central America", *Migration News*, 1998, vol 5, no 9, p 11.
37. Miller, *op cit*, p 149.
38. "Immigration into Argentina", *Migration News*, 1996, vol 3, no 10, p 32.
39. Miller, *op cit*, p 149.
40. Athukorala, *op cit*, p 150.
41. "Immigration into Argentina", *op cit*, p 32.
42. "Mexico steps up southern border enforcement", *Migration News*, 1996, vol 3, no 3, p 9.

43. "Illegal immigrants and devaluation in Mexico", *Migration News*, 1996, vol 3, no 1, p 9.
44. Athukorala, *op cit*, p 150.
45. Miller, *op cit*, p 149.
46. Stanley, W, 1993, "*Blessing or Menace?: The security implications of Central American migration*", in Weiner M (ed), International Migration and Security, Westview Press, Oxford, p 249.
47. Miller, *op cit*, p 149.
48. "Immigration into Argentina", *op cit*, p 32.
49. "Mexico, Central America", *op cit*, p 11.
50. "Immigration into Argentina", *op cit*, p 32.
51. "Caribbean: Migrants", *Migration News*, 1997, vol 4, no 12, p 14.
52. Collinson, S, 1993, *Europe and International Migration*, Pinter Publishers, London and New York, p 46.
53. Fassmann, H and Münz, R (eds), 1994, "*Patterns and Trends in International Migration in Western Europe*", in European Migration in the Late Twentieth Century, International Institute for Applied Systems Analysis, Austria, p 8.
54. Collinson, *op cit*, p 46.
55. *Ibid*, p 62.
56. *Ibid*, p 17.
57. Miller, *op cit*, p 94.
58. Collinson, *op cit*, p 17.
59. *The Star* (Johannesburg), 1997/06/23.
60. "Illegal Immigration in Spain", *Migration News*, 1998, vol 5, no 2, p 17.
61. "France: Removals", *Migration News*, 1998, vol 5, no 6, p 19.
62. Collinson, *op cit*, p 17.
63. Fassmann, *op cit*, p 9.
64. Cornelius, *op cit*, p 168.
65. Collinson, *op cit*, p 46.
66. "Asylum in UK", *Migration News*, 1996, vol 3, no 4, p 14.
67. "UK and Ireland: Asylum and Integration", *Migration News*, 1998, vol 5, no 4, p 22.
68. Corneluis, *op cit*, p 229.

69. "Europe: Asylum, Aging, and Tourism", *Migration News*, 1996, vol 3, no 4, p 11.
70. "EU: Asylum Seekers up in 1997", *Migration News*, 1998, vol 5, no 7, p 15.
71. "UK: Welfare for Asylum Seekers", *Migration News*, 1996, vol 3, no 10, p 19.
72. "French Commission recommends immigration Restrictions", *Migration News*, 1996, vol 3, no 5, p 14.
73. Cornelius, *op cit*, p 240.
74. "An Evaluation of the Effectiveness of Migration Control in the United States of America, the United Kingdom and Canada", in A Comparative Study of Immigration Legislation..., *op cit*, p 115.
75. "UK: Anti-smuggling", *Migration News*, 1998, vol 5, no 1, p 19.
76. Cornelius, *op cit*, p 240.
77. "France: Liberalize immigration policy?", *Migration News*, 1997, vol 4, no 9, p 15.
78. "Foreign Workers in Eastern Europe", *Migration News*, 1996, vol 3, no 8, p 19.
79. *Ibid*, p 241.
80. *Ibid*.
81. "French Debate Immigration Restrictions", *Migration News*, 1996, vol 3, no 6, p 16.
82. *Ibid*.
83. Cornelius, *op cit*, p 241.
84. Hailbronner, K, 1995, "Third-Country Nationals and EC Law", in Rosas, A and Antola, E (eds), A Citizens' Europe: In search of a new order, SAGE Publications, London, p 193.
85. Miller, *op cit*, p 93.
86. Theys, M, The Schengen Agreements on freedom of movement for persons in the European Union, *Texts & Documents*.
87. Cornelius, *op cit*, p 280.
88. *Ibid*, p 241.
89. "EU: Illegal and Internal Migration", *Migration News*, 1996, vol 3, no 5, p 11.
90. "EU: Majority Voting on Migration Issues", *Migration News*, 1996, vol 3, no 11, p 11.
91. Miller, *op cit*, p 93.
92. *United Kingdom, Asylum and Immigration Bill, 1996*.
93. *United Kingdom, Asylum and Immigration Act, 1996*.

94. "An Evaluation of the Effectiveness of Migration Control in the United States of America, the United Kingdom and Canada", in A Comparative Study of Immigration Legislation..., *op cit*, p 113.
95. *Ibid*, p 114.
96. Collinson, *op cit*, p 46.
97. "France: New Immigration Legislation?", *Migration News*, 1996, vol 3, no 11, p 14.
98. "France: Immigration Reform approved", *Migration News*, 1997, vol 4, no 3, p 13.
99. "France Amends Immigration Law", *Migration News*, 1997, vol 4, no 4, p 16.
100. Miller, *op cit*, p 153.
101. *Ibid*, p 155.
102. *Ibid*, p 158.
103. "Korea becomes the land of opportunity", *Migration News*, 1996, vol 2, no 10, p 27.
104. "South Korea: Government postpones crackdown on illegal foreign workers", *Global Newsbank* (Yonhap news agency, Seoul), 1998/01/07.
105. "Thailand: Illegals, Guest workers", *Migration News*, 1997, vol 4, no 12, p 26.
106. "Crisis and Deportations", *Migration News*, 1998, vol 5, no 2, p 19.
107. "Malaysian foreign workers are security threat", *Migration News*, 1996, vol 3, no 5, p 31.
108. "Foreign Workers in Malaysia", *Migration News*, 1996, vol 3, no 10, p 29.
109. "Chinese crackdown on migrants", *Migration News*, 1996, vol 3, no 5, p 18.
110. "Indonesia, Philippines, Thailand", *Migration News*, 1998, vol 5, no 9, p 31.
111. "Pakistan arrests illegal Bangladeshi workers", *Migration News*, 1995, vol 2, no 11, p 23.
112. "Hong Kong: Crime and airport workers", *Migration News*, 1996, vol 3, no 9, p 20.
113. "Crisis and Deportations", *op cit*, p 19.
114. "Malaysian foreign workers are security threat", *op cit*, p 31.
115. "Malaysia: Detention, Entry and Employment", *Migration News*, 1998, vol 5, no 4, p 25.

116. Solomon, H, 1993, "In Search of Canaan: A Critical Evaluation of the Causes and Effects of Migration within Southern Africa, and Strategies to cope with them", *Southern African Perspectives*, no 24, p 17.
117. "Migration between two Koreas", *Migration News*, 1996, vol 3, no 11, p 16.
118. "Korea: Illegals leave", *Migration News*, 1998, vol 5, no 2, p 21.
119. Suhrke, A, 1993, "*The 'High Politics' of Population movements: Migration, State and Civil Society in Southeast Asia*", in Weiner M (ed), International Migration and Security, Westview Press, Oxford, p 196.
120. "Thailand Offers Amnesty", *Migration News*, 1996, vol 3, no 8, p 20.
121. "Chinese crackdown on migrants", *op cit*, p 17.
122. "Singapore passes Foreign Worker Bills", *Migration News*, 1995, vol 2, no 12, p 31.
123. "Korean joint venture fixed record sum for hiring illegal workers, *Workplace*, 4 September 1996, p 5.
124. "Chinese crackdown on migrants", *op cit*, p 17.
125. "Israeli immigration and guest workers", *Migration News*, 1995, vol 2, no 11, p 22.
126. "Chinese crackdown on migrants", *op cit*, p 17.
127. "Indonesian workers in Malaysia", *Migration News*, 1996, vol 3, no 3, p 18.
128. "Malaysia: New Agency and Crackdown", *Migration News*, 1997, vol 4, no 1, p 20.
129. "Malaysia: crackdown continues", *Migration News*, 1997, vol 4, no 7, p 23.
130. "Thailand to legalize illegal foreign workers", *Migration News*, 1996, vol 3, no 9, p 18.
131. "Thailand: Illegals, Guest workers", *op cit*, p 26.
132. Miller, *op cit*, p 158.
133. *Ibid*, p 139.
134. "Israel's foreign workers", *Migration News*, 1996, vol 3, no 6, p 25.
135. "Israel and Jordan debate foreign workers", *Migration News*, 1996, vol 3, no 9, p 25.
136. "Israel's foreign workers", *op cit*, p 25.
137. "Israel: Immigration Down", *Migration News*, 1998, vol 5, no 1, p 28.
138. *Business Day* (Johannesburg), 1996/08/15.

139. "Israel and Jordan debate foreign workers", *op cit*, p 25.
140. "Saudi Arabia and Kuwait: Reduce dependence on foreigners", *Migration News*, 1996, vol 3, no 10, p 31.
141. "Immigration in the Middle East", *Migration News*, 1997, vol 4, no 8, p 30.
142. Prager, K, 1995, "Hopeless in Gaza", *Time*, vol 146, no 15, p 25.
143. "Foreigners in Middle East", *Migration News*, 1996, vol 3, no 1, p 27.
144. "Unemployed, educated youths from Bahrain's majority", *Migration News*, 1996, vol 3, no 1, p 27.
145. "Foreigners in Middle East", *op cit*, p 27.
146. *Business Day* (Johannesburg), 1996/08/15.
147. "Israel's foreign workers", *Migration News*, 1996, vol 3, no 3, p 21.
148. "UAE: seven percent depart", *Migration News*, 1997, vol 4, no 2, p 25.
149. "UAE expels migrants", *Migration News*, 1996, vol 3, no 11, p 19.
150. "Gulf: New era?", *Migration News*, 1998, vol 5, no 2, p 22.
151. "Immigration in the Middle East", *op cit*, p 29.
152. *Business Day* (Johannesburg), 1997/10/16.
153. "Middle East: Crackdown", *Migration News*, 1997, vol 4, no 11, p 24.
154. "Middle East: Migration", *Migration News*, 1998, vol 5, no 9, p 33.
155. "Middle East illegals", *Migration News*, 1997, vol 4, no 12, p 27.
156. Hough, M, 1996, "*Illegal Aliens/Migrants in Namibia*", in Minnaar A and M Hough (eds), Causes, Extent and Impact of Clandestine Migration in Selected Southern African Countries with Specific Reference to South Africa, Centre for Sociopolitical Analysis, Human Sciences Research Council and Institute for Strategic Studies, University of Pretoria, p 55.
157. *Ibid*.
158. Hough, "*Illegal Aliens/Migrants in Namibia*", in Causes, Extent and Impact of Clandestine Migration..., *op cit*, p 58.
159. Minnaar, "*Illegal Aliens/Migrants in Zimbabwe*", in Causes, Extent and Impact of Clandestine Migration..., *op cit*, p 92.
160. *Ibid*, p 94.
161. *Ibid*, p 78.
162. Nam, C B, Scrow, W J and Sly, D F, *International Handbook on Internal Migration*, Greenwood Press, 1990, p 27.
163. Solomon, *op cit*, p 17.

164. Minnaar, "Impact of Illegals on the Economy and on Crime in South Africa and Preventative Measures", in Causes, Extent and Impact of Clandestine Migration..., op cit, p 217.
165. *Die Republikein* (Windhoek), 1997/01/13.
166. Hough, "Illegal Aliens/Migrants in Namibia", in Causes, Extent and Impact of Clandestine Migration..., op cit, p 55.
167. Tapscott, C, 1993, "National Reconciliation, Social Equity and Class Formation in Independent Namibia", *Journal of Southern African Studies*, vol 19, no 1, p 33.
168. *Die Republikein* (Windhoek), 1997/01/13.
169. Minnaar, "Illegal Aliens/Migrants in Zimbabwe", in Causes, Extent and Impact of Clandestine Migration..., op cit, p 93.
170. Payze, C, 1996, "Illegal Aliens in Botswana", in Causes, Extent and Impact of Clandestine Migration..., op cit, p 79.
171. *Die Republikein* (Windhoek), 1997/07/17.
172. Hough, "Illegal Aliens/Migrants in Namibia", in Causes, Extent and Impact of Clandestine Migration..., op cit, p 43.
173. *Ibid*, p 54.
174. Hough, "Illegal Aliens/Migrants in Namibia", in Causes, Extent and Impact of Clandestine Migration..., op cit, p 57.
175. *Die Republikein*, (Windhoek) 1996/05/13.
176. Payze, C, "Illegal Aliens/Migrants in Botswana", Causes, Extent and Impact of Clandestine Migration..., op cit, p 61.
177. *Ibid*, p 79.
178. Minnaar, A, "Illegal Aliens/Migrants in Zimbabwe", Causes, Extent and Impact of Clandestine Migration..., op cit, p 82.
179. *Ibid*, p 96.